

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ขั้นตอนการวิจัย

การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนการประเมิน ดังนี้

1. กำหนดรูปแบบการประเมิน
2. กำหนดกลุ่มประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การกำหนดรูปแบบการประเมิน

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงประเมิน โดยผู้วิจัยทำการประเมินการบริหารตามหลัก
 ธรรมชาติของโรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งประเมินโดยยึดรูปแบบที่ใช้วัตถุประสงค์
 (Objective based model) ของการบริหารตามหลักธรรมชาติของโรงเรียนใน 6 หลัก คือ หลัก
 นิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ
 หลักความคุ้มค่า โดยผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการประเมิน ดังนี้

ตารางที่ 3.1 รูปแบบการประเมิน

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ตัวแปรที่ประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์ในการประเมิน
ประเมิน การบริหาร ตามหลัก ธรรมชาติ ของโรงเรียน ในจังหวัด นครสวรรค์	การบริหารตามหลักธรรมชาติ ใน 6 หลัก ได้แก่ 1. หลักนิติธรรม 1.1 ด้านวิชาการ 1.2 ด้านงบประมาณ 1.3 ด้านบริหารงาน บุคคล 1.4 ด้านบริหารทั่วไป	1. ผู้บริหาร สถาน ศึกษา 2. ครู	แบบประเมิน	1.ค่าเฉลี่ย 2.ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประเมินโดยใช้วิธีการ ให้คะแนนตามลักษณะ ผลการบริหาร และมีเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ 3.51 - 4.00 = มากที่สุด 2.51 - 3.50 = มาก 1.51 - 2.50 = น้อย 1.00 - 1.50 = น้อยที่สุด
	2. หลักคุณธรรม 2.1 ด้านวิชาการ 2.2 ด้านงบประมาณ 2.3 ด้านบริหารงาน บุคคล 2.4 ด้านบริหารทั่วไป	1. ผู้บริหาร สถาน ศึกษา 2. ครู	แบบประเมิน	1.ค่าเฉลี่ย 2.ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประเมินโดยใช้วิธีการ ให้คะแนนตามลักษณะ ผลการบริหาร และมีเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ 3.51 - 4.00 = มากที่สุด 2.51 - 3.50 = มาก 1.51 - 2.50 = น้อย 1.00 - 1.50 = น้อยที่สุด

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ตัวแปรที่ประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์ในการประเมิน
	3. หลักความโปร่งใส 3.1 ด้านวิชาการ 3.2 ด้านงบประมาณ 3.3 ด้านบริหารงาน บุคคล 3.4 ด้านบริหาร ทั่วไป	1. ผู้บริหาร สถาน ศึกษา 2. ครู	แบบประเมิน	1.ค่าเฉลี่ย 2.ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประเมินโดยใช้วิธีการ ให้คะแนนตามลักษณะ ผลการบริหาร และมีเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ 3.51 - 4.00 = มากที่สุด 2.51 - 3.50 = มาก 1.51 - 2.50 = น้อย 1.00 - 1.50 = น้อยที่สุด
	4. หลักความมีส่วนร่วม 4.1 ด้านวิชาการ 4.2 ด้านงบประมาณ 4.3 ด้านบริหารงาน บุคคล 4.4 ด้านบริหาร ทั่วไป	1. ผู้บริหาร สถาน ศึกษา 2. ครู	แบบประเมิน	1.ค่าเฉลี่ย 2.ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประเมินโดยใช้วิธีการ ให้คะแนนตามลักษณะ ผลการบริหาร และมีเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ 3.51 - 4.00 = มากที่สุด 2.51 - 3.50 = มาก 1.51 - 2.50 = น้อย 1.00 - 1.50 = น้อยที่สุด

ตารางที่ 3.1 (ต่อ)

วัตถุประสงค์ ของการ ประเมิน	ตัวแปรที่ประเมิน	แหล่งข้อมูล	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ ข้อมูล	เกณฑ์ในการประเมิน
	5. หลักความ รับผิดชอบ 5.1 ด้านวิชาการ 5.2 ด้านงบประมาณ 5.3 ด้านบริหารงาน บุคคล 5.4 ด้านบริหาร ทั่วไป	1. ผู้บริหาร สถานศึกษา 2. ครู	แบบประเมิน	1.ค่าเฉลี่ย 2.ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประเมินโดยใช้วิธีการ ให้คะแนนตามลักษณะ ผลการบริหาร และมีเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ 3.51 - 4.00 = มากที่สุด 2.51 - 3.50 = มาก 1.51 - 2.50 = น้อย 1.00 - 1.50 = น้อยที่สุด
	6. หลักความคุ้มค่า 6.1 ด้านวิชาการ 6.2 ด้านงบประมาณ 6.3 ด้านบริหารงาน บุคคล 6.4 ด้านบริหาร ทั่วไป	1. ผู้บริหาร สถานศึกษา 2. ครู	แบบประเมิน	1.ค่าเฉลี่ย 2.ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ประเมินโดยใช้วิธีการ ให้คะแนนตามลักษณะ ผลการบริหาร และมีเกณฑ์การตัดสิน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ 3.51 - 4.00 = มากที่สุด 2.51 - 3.50 = มาก 1.51 - 2.50 = น้อย 1.00 - 1.50 = น้อยที่สุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 586 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 ซึ่งในแต่ละโรงเรียนประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน และ ครูจำนวน 2 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 176 โรงเรียน ในปีการศึกษา 2548 ซึ่งกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากวิธีการกำหนดเกณฑ์ (พิชิต ฤทธิ์จรูญ, 2547 : 116) โดยเลือกที่จะกำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30% ของ ประชากร ได้ 176 โรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรตามเขตพื้นที่การศึกษา 3 เขต มีจำนวน 586 โรงเรียน ผู้วิจัยได้จำแนกตามขนาดโรงเรียนได้ 3 ขนาด คือ ขนาดใหญ่ 96 โรงเรียน ขนาดกลาง 167 โรงเรียน และขนาดเล็ก 323 โรงเรียน
2. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 30 % จากโรงเรียนใน 3 เขตพื้นที่การศึกษาได้ 176 โรงเรียน
3. กำหนดสัดส่วนในการสุ่มตัวอย่างตามเขตพื้นที่การศึกษา แยกตามขนาดโรงเรียน ได้ดังนี้
 - 3.1 เขตพื้นที่การศึกษา เขต 1 จำนวน 60 โรงเรียน เป็นขนาดใหญ่ 10 โรงเรียน ขนาดกลาง 17 โรงเรียน และขนาดเล็ก 33 โรงเรียน
 - 3.2 เขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 จำนวน 47 โรงเรียน เป็นขนาดใหญ่ 9 โรงเรียน ขนาดกลาง 15 โรงเรียน และขนาดเล็ก 23 โรงเรียน
 - 3.3 เขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 จำนวน 69 โรงเรียน เป็นขนาดใหญ่ 10 โรงเรียน ขนาดกลาง 18 โรงเรียน และขนาดเล็ก 41 โรงเรียน
4. ทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนโดยวิธีการจับฉลาก
5. เมื่อสุ่มได้โรงเรียนใด กำหนดให้ผู้ตอบแบบประเมินเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน และ ครูจำนวน 2 คน ตามที่ผู้บริหารพิจารณา

ตารางที่ 3.2 จำนวนประชากร จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และขนาดโรงเรียน

เขตพื้นที่ การศึกษา	ประชากร										
	จำนวนโรงเรียน				ใหญ่		กลาง		เล็ก		รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ผู้บริหาร ร	ครู	ผู้บริหาร ร	ครู	ผู้บริหาร ร	ครู	
สพท.นว. 1	32	58	110	200	32	64	58	116	110	220	600
สพท.นว. 2	31	49	76	156	31	62	49	98	76	152	468
สพท.นว. 3	33	60	137	230	33	66	60	120	137	274	690
รวม	96	167	323	586	96	192	167	334	323	646	1,758

ตารางที่ 3.3 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และ ขนาดโรงเรียน

เขตพื้นที่ การศึกษา	กลุ่มตัวอย่าง										
	จำนวนโรงเรียน				ใหญ่		กลาง		เล็ก		รวม
	ใหญ่	กลาง	เล็ก	รวม	ผู้บริหาร ร	ครู	ผู้บริหาร ร	ครู	ผู้บริหาร ร	ครู	
สพท.นว. 1	10	17	33	60	10	20	17	34	33	66	180
สพท.นว. 2	9	15	23	47	9	18	15	30	23	46	141
สพท.นว. 3	10	18	41	69	10	20	18	36	41	82	207
รวม	29	50	97	176	29	58	50	100	97	194	528

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือเป็นแบบประเมิน แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้บริหารสถานศึกษา

ตอนที่ 2 ประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของ โรงเรียนในจังหวัดนครสวรรค์

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นแบบประเมิน โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้า ความหมาย หลักการ กรอบแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับการประเมิน การบริหาร โรงเรียน และหลักธรรมาภิบาล เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบประเมินการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของโรงเรียนใน 6 หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

2. นำข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามากำหนดเป็นนิยามศัพท์เฉพาะเชิงปฏิบัติการ เพื่อร่างข้อคำถามตามตัวแปรที่จะประเมิน

3. นำผลที่ได้จากการศึกษาไปสร้างแบบประเมินตามตัวแปรที่จะประเมิน

4. นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นไปให้ประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและปรับปรุงแก้ไข

5. นำร่างแบบประเมินเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิประกอบด้วย

5.1 รศ. ดร.ธานี เกสทอง

อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

5.2 นายวินิจ กลั่นเฟื่อง

รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครสวรรค์ เขต 3

5.3 นายอนุสิทธิ์ เพ็ชรสัมฤทธิ์

ผู้ช่วยผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครสวรรค์ เขต 3

5.4 นายสมศักดิ์ สุทธิรักษ์

หัวหน้ากลุ่มบริหารงานบุคคล สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษา นครสวรรค์ เขต 3

5.5 นายเกษม เป้าศรีวงษ์

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษานครสวรรค์ เขต 1

6. นำเครื่องมือที่ผ่านผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ จากสูตรดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม โดยเลือกข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ซึ่งค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) ที่คำนวณได้มีค่าระหว่าง 0.60 – 1.00 จากนั้นนำเครื่องมือมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

7. นำแบบประเมินที่ได้รับการตรวจสอบ ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ และคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูในจังหวัดกำแพงเพชร จำนวน 10 โรงเรียน ๆ ละ 3 คน (ผู้บริหาร 1 คน และครู 2 คน) รวม 30 คน เพื่อตรวจสอบความเป็นปรนัยของข้อคำถามในแบบประเมิน และเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha- Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.98

8. นำแบบประเมินที่ทำการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ขอรับความเห็นชอบจากคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และจัดพิมพ์แบบประเมินฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้ประเมินทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ไปถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตจังหวัดนครสวรรค์ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้ประเมินเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งทางไปรษณีย์
3. ผู้ประเมินตรวจสอบแบบประเมินที่รับกลับคืน แล้วคัดเลือกเฉพาะแบบประเมินที่มีความสมบูรณ์ที่สุด เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไป 528 ฉบับ ได้รับคืนเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 528 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ประเมินดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำแบบประเมินมาตรวจความสมบูรณ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นการให้คะแนน 4 ระดับ ซึ่งผู้ประเมินใช้วิธีตรวจให้คะแนน ดังนี้

คะแนน 4	หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมภิบาล	มากที่สุด
คะแนน 3	หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมภิบาล	มาก
คะแนน 2	หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมภิบาล	น้อย
คะแนน 1	หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมภิบาล	น้อยที่สุด

3. ทำการประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป SPSS เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยเกณฑ์การตัดสินใจประเมิน พิจารณาจากค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2539 : 68)

คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.00 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ มาก

คะแนนเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ น้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ น้อยที่สุด

4. การเปรียบเทียบการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตาม ระดับ การศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ t-test แบบ Independent

5. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารโรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตาม ขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ F-Test และเมื่อพบความแตกต่าง จึงทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ความถี่

1.2 ค่าร้อยละ

1.3 ค่าเฉลี่ย

1.4 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(α - Coefficient) , หาค่า IOC

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าสมมติฐาน ได้แก่

3.1 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ใช้ t – test แบบ Independent

3.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ใช้ F – test และ ทดสอบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe)